

KÄNSELSPRÖTET

Finlands Dövblinda rf. * Juni–Juli 6–7/1996

- * Årets skulptur är Urho Ikonens "Viesti".
- * Aktuellt från dövblindas Europa-konferens.
- * Världen med dövblindas ögon.

I detta nummer

Ringrundan.....	2
Livet i egna händer.....	3
Konferensen är över.....	4
Försvarar rättigheter.....	4
Hur mår Island, Polen och Italien?.....	5
Vad är EDbN för en organisation.....	7
Årets skulptur 1996.....	8
Daniel Alvarez.....	10
Centralbyrån flyttade.....	11
Man kan träna positivt tänkande.....	12
Från Arlainstitutet till ett yrke.....	14
På Naisten Kymppi.....	15
Åt vem går pajazzons slantar.....	16
På Terve SOS-mässa.....	18
Hjälpmiddelsnyheter.....	19
Läsarnas post.....	20
-Iris Alkio	
-Hilkka Nieminen	
-Risto Ruusunen	
-Vilho	
I form med bowling.....	24

Ringrundan

Antinkoti fyllde ett år

På ringrundan fick vi tag på Risto Ojala so är chef för Antinkoti, som finns i Jyväskylä. Hur står det till med Antinkoti som fyllt ett år ? – Antinkoti har nu fungerat jämt ett år. De första invånarna flyttade in i huset för ett år sedan, den 1 juli. I huset bor nu nio dövblinda, alla bostäder är bebodda. – I Antinkoti finns för tillfället 11 anställda förutom chefen. Av de anställda är två på plats nattetid. Somliga anställda har flyttat och

nya har kommit istället. Alla anställda har avlagt A-examen i teckenspråk. Såväl invånarna som de anställda har blivit hemmastadda här i Antinkoti. Det finns mycket olika verksamheter här. Senaste höst började Arlainstitutet ett treårigt yrkesbetonat skolningsprojekt här, till vilket vi får medel från EU-fonder. Detta Antinkoti-projekt valdes även i mars i år till en av Finlands representanter i EU:s Helios II-tävling. – Detta första år har varit en inkörningstid; det andra året är en tid för stabilisering, konstaterar Risto Ojala.

Livet i egna händer

De dövblindas fjärde Europa-konferens är nu bakom oss. Vi kan repetera vad som diskuterades där. Enligt en engelsk anställd, är 30 minuter all den tid som någonsin använts till att fundera på tjänster för dövblinda i hans hemland.

Dövblindhet är en utmaning för det gemensamma ansvaret i alla länder. Meningen med utbyte av internationell erfarenhet, är att sprida vetskap om de dövblindas existens och behov av service. Identifieringen av skadan och registreringen skapar grunden för behovet av service.

Nivån på kunskapen och kunnandet vid myndigheterna är låg. De som är anställda för att jobba med dövblinda och med dövblindhet har startat ett utbyte av internationellt kunnande genom att grunda internationella organisationer, som koncentrerar sig på skolning såsom IAEDB, EDbN och NUD. De dövblindas ena inflytande i organisationerna är litet eller obefintligt, eftersom få dövblinda har uppnått en sådan ställning i organisationerna att hon skulle erhålla lön för sitt arbete.

Drömmen är en Europeisk Union för de dövblinda, där de dövblinda själva leder verksamheten och beslutsfattandet. Det är möjligt att ta livet i egna händer, först då man accepterar sig själv som en dövblind människa såsom man är. Till kontrollen över ens liv hör att bära ansvar, att tåla motgångar, att vara orädd för nya saker och människor. Självtändighet och oavhängighet är möjliga endast då de personer som är närstående är villiga att ge information och har tålamod att ge fullständig kunskap.

Att bjuda på en utgallrad kunskap och färdiga lösningar berövar de dövblinda möjligheten att själva besluta och lära sig av konsekvenserna av sina egna beslut. Friheten att välja själv och att diskutera med andra människor fordrar lämplig apparatus, stöd och kunskap om den utanförvarande verkligheten. Till denna verklighet hör erfarenheter om de människors blindhet och dövhet, som lever i ens omgivning och kännedom om de medel som står till befogande för att hjälpa dövblinda att göra våra liv till ett konstverk. Med värme

Pirkko Virtanen

Konferensen är lyckligt över

De dövblindas Europa-konferens blev lyckligt genomförd. I konferensen, som hölls i Esbo, deltog ett hundratal dövblinda och deras medhjälpare från ca. 20 länder i Europa.

Deltagarna i konferensen besökte flitigt mötessalen och hörde på föredrag från morgon till kväll. Temat på den första konferensdagen var de dövblindas organisationer. Man planerade bl.a. en ny internationell union för dövblinda, där de dövblinda själva skulle leda verksamheten. Man beslöt att grunda en arbetsgrupp som skall undersöka möjligheterna för en sådan organisation.

Temat på den andra organisationsdagen var de dövblindas kommunikation. Diskussionsteman var bl.a. teckenspråk från hand till hand, beskrivningen av omgivningen för dövblinda samt tolkskolningen i Finland. Under den tredje dagen talade man om på vilket sätt en dövblind kan delta i arbetslivet. Bland annat berättade Seija Troyano om sina egna erfarenheter som yrkesarbetande.

Kopior av konferensanförandena kan beställas från centralbyrån.

Att vara med och försvara dövblindas rättigheter

Peter Vanhoutten, som bor i Flandern, Belgien, kommenterar smickrande förhållandena för dövblinda i Finland. Peter deltog i konferensen i Esbo.

" I Finland är allt möjligt för de dövblinda. De har goda tolkar, de kan intressera sig för teater, musik och arbeta inom olika yrken. När jag bekantade mig med de finländska förhållandena, blev jag först avundsjuk och nedslagen", säger Peter.

I Flandern är situationen inte lika bra, säger den 28-årige Peter. Enligt honom räcker det ojorda arbetet till för flera år framåt. Peter kämpar i Flandern för att förbättra de dövblindas förhållanden. "I Flandern finns fem-sex miljoner invånare, ungefär lika mycket som i Finland. Ändå vet vi endast om ca.40 dövblinda. Resten av Flanderns dövblinda håller sig hemma, och vi vet ingenting om dem. "

Frivilliga sökes

Peters allvarliga avsikt är att få de dövblinda ut ur sina hemknutar och ut i världen. Som mål är att få frivilliga med i dövblindarbetet. Deras uppgift skulle vara bl.a. att

besöka och hjälpa dövblinda som stannat hemma. Ännu idag finns det inte i Flandern frivilliga som arbetar för dövblinda. Likaledes är det meningen att förbättra tolkser- viden. Nuförtiden erbjuds dövblinda endast några tiotals tolktimmar årligen. "Under den tiden utför man inte några märkvärdiga saker."

Peter kritiserar även förhållandena för dövblinda barn. "Största delen av de dövblinda barnen beger sig till skolan i grannlandet Holland. Dövblindas skolning i Belgien är verkligen på låg nivå. Detsamma gäller även andra handikappgrup- per i Belgien. Staten har inte kun- nat erbjuda ens åt andra handi- kappgrupper tillräckliga möjlighe- ter."

Striden fortsätter

Peter blir inte nedslagen av den belgiska regeringens ovillighet att ordna service åt handikappade. "Min avsikt är att kämpa för döv- blinda. Jag far till Bryssel och tvin- gar beslutsfattarna att höra på." "Det är viktigt, att vi ser kulturen i sin helhet. Flandern är även i många andra avseenden efter i utvecklingen i jämförelse med an- dra länder. Det finns mycket att utveckla även på andra områden än de handikappades."

"För att kunna ändra på de nuva- rande förhållandena, bör vi känna till våra egna brister. Jag tror att orsaken till att Flandern är outvec-

klat, beror i mycket på vår natur. Mänskorna i Flandern är för snälla, anspråkslösa och fogliga. Man bör slippa den stora snällheten, detta gäller såväl dövblinda som andra."

Hur mår man på Island, i Polen och Italien?

Känselsprötets reprter gick om- kring på Europa-konferensen och frågade av de utländska gästerna om dövblindas förhållanden i andra länder.

Jon Jonsson från Island, hur står det till med dövblinda på Is- land?

Vi grundade först i mars 1994 en dövblindsförening på Island. Vi har inte ännu en egen byrå, men vi håller på och grundar en sådan. Under de senaste månaderna har vi offrat mycken tid på penningin- samling till förmån för byråns grun- dande.

Målet för vår förening är att för- bättra dövblindas situation på Is- land. Vi behöver mera skolning, habilitering och tolkar i teckens- präk. Vi strävar efter att beakta varje dövblinds individuella behov, eller vi försöker finna de svårighe- ter i vilka hon/han behöver mest hjälp. Antalet dövblinda på Island känner man inte noggrant till. För

tillfället vet vi att de är ca 60–80. Islands hela befolkning är ca 200.000.

Angela Pimpinella från Italien, hur står det till med dövblinda i Italien?

Jag är rätt så nöjd med servicen för dövblinda. Ändå bör man arbeta mycket för att förbättra tolkservicen och finna frivilliga medhjälpare.

I Italien finns det många problem som berör hela befolkningen, inte endast oss dövblinda. Till exempel finns det många läsokunniga, speciellt i södra Italien. Läsokunnigheten isolerar mänskorna från sin omgivning. Detta problem berör även dövblinda.

Tyvärr måste man arbeta mycket för att ändra på de traditionella attityderna gentemot handikappade. Dövblinda behöver egentligen inte hjälporganisationer, utan lämpliga apparater för kommunikation, för att kunna hålla kontakt med sin omgivning.

Hur står det till, polske Josef Mendrum?

Polska dövblindas största problem är bristen på tolk- och vägledare. I Polen finns det i praktiken ingen skolning för tolkar. Jag håller på att göra ett förslag för tolkskolning i vårt land, jag har fått många idéer från Finland. Vi behöver även skriftligt undervisningsmaterial för tolkskolning. LE.

Hurudan organisation är EDbN ?

Pirkko Virtanen, som är ordförande för Finlands Dövblinda rf. har blivit vald till ledningsgruppen för Europas Dövblindas Nät eller EDbN för en 4 års period, som började fr.o.m. början av detta år.

Lex Grandia, EDbN:s sekreterare, berättade om organisationens verksamhet vid Europa-konferensen. EDbN eller Europas Dövblindas Nät är grundad år 1987. Den grundades i samband med tre andra europeiska organisationer (Helios, – EBU och ECRS) Först verkade den under namnet ECDBS. Dövblindas sekretariat i den europeiska kommittén. Snart växte föreningen från sekretariatet till en verklig organisation och fick ett nytt namn: EDbN.

EDbN är ett nät, som består av tre olika grupper, där det finns ti representanter från varje EU-land. Till organisationens administrativa kommitté hör nio representanter: tre dövblinda, tre familjemedlemmar och tre sakkunniga. Förutom dessa består kommittén av en sekreterare, skattmästare, som för tillfället är Rodney Clark från Storbritannien. Ordförande väljs för fyra år åt gången. För tillfället är Ann Thestrup ordförande. EDbN:s mål är att förbättra de dövblindas situation i Europa. "Vårt mål är en

fullständig jämställdhet och deltagande i samhället. Vi vill vara ett europeiskt forum för utbyte av kunskap och erfarenhet inom dövblindhetens område", sägs det i grundstadgarna.

– EDbN ordnar seminarier, konferenser, studieresor, utbyte av åsikter på tumanhand eller mellan flera personer samt utvecklingsprogram för personalen. Utom EU verkar organisationen tråget med Europeiska rådet. All verksamhet baserar sig på frivilligt arbete, för organisationen har inte råd att anställa personal.

Under nio verksamhetsår har EDbN ordnat över 75 evenemang. Efter 1992 har ett av de viktigaste projekten varit Euco Unit, en europeisk enhet som verkar för utvecklandet av de dövblindas service och personal. Enheten är för tillfället belägen i Danmark. En av de viktigaste uppgifterna i organisationen är även utgivningen av en nyhetstidning och uppehållandet av kontakter, så att människor från olika länder skall lära känna varandra.

(Konferensföredrag: Förkortning av Lex Grandias föredrag)

Urho Ikonens Budskap är Årets skulptur

"Den har en vacker form. Den symboliserar någonting positivt. Den är formskön och kännbar. I den känns en stark spiral uppåt."

Så här kommenterade man det arbete som i år vunnit Årets skulptur-tävling. Det är skulptör Urho Ikonens bronsskulptur vid namn Budskap (Viesti). Årets skulptur valdes i år av en internationell jury. I röstningen av den vinnande skulpturen deltog människor från olika delar av Europa. I tävlingen deltog ca. 20 skulpturer, som finländska skulpturer hade skapat. 86 personer röstade på sin favorit bland de deltagande arbetena. Det vinnande arbetet fick 13 röster.

"Jag medger, att jag trodde att jag skulle klara mig i tävlingen", skratrar skulptören Urho Ikonen. "I 1989-års tävling fick jag ett hedersomnämmande, och på grund av de kommentarer jag fick då, vågade jag skicka Budskap (Viesti)-arbetet till tävlingen". – "Jag märkte redan då, att de dövblinda förstår väl abstrakt, icke-framställande konst. Det är intressant, att de dövblinda tar emot icke-framställande konst med öppet sinne och utan fördomar. Jag tror, att i Budskap (Viesti)-skulpturen tilltalas de dövblinda

just av de klara tydliga formerna och det abstrakta, det icke-framställda."

Egen smedja i Rekijoki

Skulptören berättar att han börjat utveckla motivet till Budskap (Viesti)-skulpturen redan på 1970-talet. "Till skulpturen ansluter sig universell symbolik. Den beskriver kosmisk rörelse, en annan dimension."

– Ikonen gjutet sina bronsskulpturer själv i sin egen smedja i Rekijoki, i närheten av Salo. Där bor han i byggnaderna av en gammal bondgård. Skulptören är hemma från H:fors, men flyttade från huvudstaden redan för ca. 20 år sedan. "Till skulptörens yrke passar att bo på landet. Man har frid och naturen omkring sig". Ikonen har varit skulptör på heltid i över 20 år. Han började sin konstnärsbana med studier i Ateneums kvällsskola år 1967. År 1970 fortsatte han sina studier i skulptur i Bildkonstakademien. Därifrån utdimitterades han år 1974. "Från den tiden har jag försörjt mig med skulptur".

"Sången till månen" fick hedersomnämning

Skulptrisen Anne Alhos arbete "Sången till månen" fick skulpturtävlingens hedersomnämning. Skulpturen är gjord av brons och sten. Den påminner om en mussla, i vilken det ligger en pärla. I Alhos arbete tilltalades väljarna av

skulpturens form: "Skulpturen vacker och känns mjuk och behaglig". Någon såg i musslan djupare budskap: "Musslan är lika hemlighetsfull som människan".

Raili Mikkonens människogestalter tiiltalar

Många röster fick även skulptrisen Raili Mikkonens två skulpturer, som bägge föreställer människogestalter.

– Skulpturen "Alku" i brons som påminner om ett sovande spädbarn eller ett foster, ansåg många vara berörande, känslöväckande och nästan levande. Andra blev igen upprörda och tyckte den liknade ett svältande u-landsbarn.

Mikkonens träskulptur "Skogens flicka sover" föreställer en rund, naken flicka som sover sin dagsöm i skogen. Skulpturens yta är trevligt ojäm, inte alltför jämnt slipad. Skulpturen ansågs av rötarna vara livsnära, varm och mänsklig. "Trä ger mig kontakt med livet". "Skulpturen får mig att tänka på mig själv". LE

Världen ur den dövblindas ögon

"Att beskriva världen för en helt dövblind person är inte en lätt uppgift, för man använder samma kanal eller känselsinne både för att få information om händelser i vår omgivning och för vad man talar omkring oss", skriver spanjoren Daniel Alvarez Reyes. Han talade om ämnet på de dövblindas Europa-konferens.

Ett kort utdrag ur talet.

– "Vi förlorar oförkomligt information i en social omgivning, där människor vanligen talar mycket snabbt och där händelserna följer på varandra i rask takt. Därför är det mycket viktigt att vi utvecklar alla våra kraftresurser så mycket som möjligt, att vi forskar och söker erfarenheter från världen med att använda all vår fantasi och att vi lär oss att behärska så mycket olika slags situationer som möjligt.

– Ju mera man förmedlar till oss neutral information, som grundar sig på syn och hörsel, desto bättre anpassar vi oss i vår omgivning. Förutom de händelser som sker i vår omgivning och de "sagda" orden, finns det också andra saker som hjälper oss att förstå vår omgivning och att känna oss som en del av den.

Vi kan få information med direkt kontakt, med att beröra föremål, att undersöka rum, röra oss i dem och beröra föremål som befinner sig i dem. På platser som är bekanta för oss, kan vi känna igen detaljer, föremål och landmärken som berättar för oss var vi befinner oss och vart vi är på väg. Vi kan utveckla dessa färdigheter med ett bra orienterings- och rörelseprogram. I det lär vi oss komma ihåg alla de viktiga detaljer, som vi bör kringgå och som vi kan beröra med handen eller käppen. Käppen är ett slags fortsättning på handen.

När två människor kommunicerar med tal, kan de bägge två iakttaga varandras reaktioner och känslor och fungera därefter. Den dövblinda har mycket svårt att observera dessa känslor och reaktioner. När vi kommunicerar direkt med andra med våra händer, kan vi berätta om den personen är nervös., om han/hon är intresserad av diskussionen eller alldeles ointresserad, om han/hon är avslappnad eller spänd. Hans/hennes fortsatta rörelse kan berätta att han/hon skrattar. Dessa är alla exempel på ett direkt iakttagande av känslor och reaktioner i kommunicerandet. Det är mycket viktigt för oss att veta, hurdana känslor våra känslor väcker hos den andra, så att vi kan reagera på dem. Så vet vi, skrattar han/hon, verkar han/hon nervös, är han/hon allvarlig. All denna information hjälper oss att undvika fel i kommunikationen.

Centralbyrån flyttade till centrum av Helsingfors

Under midsommarveckan packade Finlands dövblinda rf:s centralbyrå sina saker i flyttlådor. Den nya byrån befinner sig i hörnet av Nylandsgatan och Fredriksgatan, i Helsingfors centrum. Man kommer alldeles i närheten med spårvagnarna nr. 6, 10 och 3T. Från järnvägsstationen är det ca. 15 minuters gångväg.

Utrymmena ägs av Helsingfors judiska församling. Nu är utrymmena planerade och renoverade för dövblinda. Belysningen har planerats av Juukka Jokiniemi. Det är tillräckligt ljust och lamporna är placerade så att inte ljuset bländar. Kontraster och synbarheten har beaktats i utrymmenas färgsättning. Bäst är det ljusa och rymliga förhandlingsrummet, vart placeras en fast induktion. Vi har nu möjlighet att hålla våra möten i egna fridfulla utrymmen.

Ingången sker från portingången på Nylandsgatan. Ytterdörren är stängd även dagtid, men på den högra sidan finns en dörrsummer. Tryck på den svarta knappen och efter ett par sekunder kan du öppna dörren.

Gå rakt fram till hissen och se upp för trapporna på vägen.

Vår byrå finns på femte våningen, från hissen sett på högra sidan. Mittemot, på andra sidan gatan finns Finlands Svenska Synskadade rf., det svenskspråkiga synskadeförbundet. Vi kommer säkert i framtiden att samarbeta mera med dem. I samma hus finns ett ryskt café. Bredvid det finns Marta-hotellet, som erbjuder förmånliga luncher och övernattningsplatser. Vår byrås nya adress är:

Nylandsgatan 28 A

00120 Helsingfors

Telefonväxelns nummer är:

(90) 5495 350 och texttelefonen

(90) 5495 3526.

All personal har även en personlig telefonnummer, vart man kan ringa också med texttelefonen. De direkta telefonnumren har publicerats i De dövblindas nyhetstidning 25/96. Vi inbjuder dig att komma och bekanta dig med vår nya byrå, så snart vi har fått våra flyttningslådor upppackade.

Man kan träna positivt tänkande

Jag är dålig och dum. Jag lyckas aldrig med någonting. Alla andra är bättre än jag. Välkända tankar, åtminstone för mig. Jag slösar alltför mycket tid på att fundera hur dålig jag är på olika områden.

"Det vad du tänker om dig själv, förverkligas även oftast. Om du tänker, att du är dålig och oföretagsam, vågar du inte göra saker som du drömt om. Negativa tankar beror inte på att du verkligen är dålig, utan på ditt egna, schematiska tänkande", tröstar terapeuten Iris von Harpe.

Människans sätt att förstå sin omgivning är som en karta, förklarar Iris. Varje människa har en unik karta. Kartan innehåller de alternativ, vilka människan tror är möjliga för henne och enligt vilka hon agerar.

Om människan i något skede av sitt liv får för sig, att hon är dålig att lära sig nya saker eller annars bara dum, fungerar hon i fortsättningen omedvetet enligt denna tro. Iris råder en att bekanta sig med NLP:s idéer, med vilka man kan lära sig ett positivare tänkesätt. NLP eller neurolingvistisk processering innebär ett sätt, genom vilket människan kan öva sig att

ändra sina schematiska tankar om sig själv och sin omgivning. Enligt NLP:s idéer kan man "programmera" sig att tänka positiva tankar istället för negativa.

Medvetandet och kroppen kan inte skiljas åt NLP baserar sig på tanken, att människans medvetande och kropp hör ihop. De kan inte skiljas åt. Medvetandet fungerar genom kroppens funktioner och kroppen genom medvetandets. Sålunda påverkar tankar och föreställningar direkt kroppens funktioner och kroppens funktioner tankar och föreställningar. Genom att föreställa sig olika saker kan man styra det, hur man känner sig eller vad som sker i kroppen. Om jag vant mig att tänka dåliga saker, har jag samtidigt vant hela min organism att fungera enligt dessa tankar. På det sättet upprepar jag automatiskt de beteendemodeller, som jag har vant mig själv med.

En upptäcktsresa i sig själv

Förrän jag försöker förändra mina invanda föreställningar, måste jag först lära känna mig själv, råder Iris. Hur har jag vant mig att fungera? Hur gestaltar jag världen? Vilka saker är viktiga för mig? Det mest väsentliga är, att människan går in för att lära känna sig själv och utveckla sig själv. Ingen annan kan förändra mig; ansvaret är helt mitt. "Människan måste fundera över sitt eget väsen, försöka bli sig själv", råder Iris. Var och en har

möjlighet att göra vad som helst. Det är bara frågan om hur man skall ta sina egna resurser i användning. "Man måste finna sina egna, naturliga sätt att göra och lära saker. Endel lär sig nya saker genom att läsa böcker, någon annan genom att lyssna och en tredje genom att prova saker i verkligheten." Man kan inte rangera de olika inlärningssätten. Olika sätt fungerar för olika människor.

Föreställningsträning

Iris lär ut sätt, genom vilka man kan träna att förändra sina föreställningar. "Det blir lättare att uppnå målsättningarna, om man kan föreställa sig situationer, var man uppnått det man velat. Du måste alltså tro att det du vill uppnå är möjligt för dig att uppnå", säger Iris. "När du i förväg funderar på din målsättning, tänk samtidigt på vad uppnåendet av målsättningen krävt av dig. Kanske tålamod, flit, uthållighet." När jag kan urskilja de egenskaper som uppnåendet av målsättningen kräver, känner jag mig själv och mina sätt lite bättre.

Iris ger också råd, hur man skall behanla negativa föreställningar i sitt medvetande. "Föreställ dig någon otäck sak. Förändra den bild som du skapat i ditt medvetande från färggrann till svartvit och förminska den i dina tankar tills den blir så liten att den försvinner helt från ditt medvetande. Den otäcka saken försvinner från ditt medve-

tande." "En positiv bild kan man förstora i sitt medvetande, förändra dess färger till allt klarare."

Man får också känna negativa känslor

"Man skall inte låta negativa tankar och den egna depressionen regera i medvetandet. Detta innebär inte, att man inte alls får känna negativa känslor och olust. Någon gång känns det riktigt bra att låta sig själv bli deprimerad. Viktigt är, att man är sin egen herre och kan själv hjälpa sig bort från negativa föreställningar och från depression", påminner Iris. LE

Från Arlainstituutti till ett yrke

Det är redan långt inne i maj och vid Arlainstitutet pågår de sista veckorna av terminen. Eleverna jobbar flitigt inför tenterna. För lärarna innebär terminsavslutningen många nya möten om nästa läsårs planering. Detta berättas av skolgångsbiträdet Marjo Pylväinen, som under det avslutande läsåret hjälpt till under punktskriftslektionerna och gjort läromedel på datorn.

Under detta läsår har det hänt mycket på Arla, exempelvis öppet hus-dagar och olika temadagar. Arlas anställda har varit i Jyväskylä vid Antinkoti, servicehemmet för dövblinda ungdomar. Anställda lär och vägleder invånarna att klara av ett självständigt liv och möjligheter till arbete.

I början av juni väls nya studeranden till Arla. Detta år har det funnits fem dövblinda elever vid Arla. Tre av dem blev klara med sin utbildning under detta läsår.

Marko Suihkonen är hemma i Varkaus. Marko är 24 år och han blev färdig möbeltapetserare och restauratör. Marko är nöjd med sitt linjeval. Han har trivts vid Arla, studierna här har inte varit märkvärdigare än någon annanstans.

Marko har sökt arbete, efter midsommaren får han besked. Om han inte får arbete måste han planera sin framtid på nytt.

Ari-Pekka Ahonen från Vasa fyller nu på sommaren 30 år. Ari-Pekka blir färdig från hushållslinjen. Han vet inte ännu vad han skall göra i framtiden, men han är nöjd med sitt val. Studierna som dövblind har förlöpt väl vid Arla. Teckenspråkstolken är med på så gott som alla lektioner. Ari-Pekka önskar att det skulle finnas fler kunniga i teckenspråk vid Arla.

Tarja Kojo bor i Vanda och är 35 år. Tarja studerar på konditionslinjen och blir färdig våren -97. Tarja är utbildad mentalsjukvårdare, men är på grund av försvagad syn och hörsel tvungen att byta yrke. Tarja trivdes i vårdyrket och vill fortsätta studierna inom vårdområdet. Hon är nöjd med sitt linjeval. Tarja innehar ännu tjänsten vid den förra arbetsplatsen och det är möjligt att hon kan byta den till konditionskötarens arbete.

Leena Jäntti har studerat denna vår på en förberedande linje. När den här artikeln skrevs var Leena inte anträffbar, så vi kan inte få höra hennes tankar denna gång.

Lauri Silvennoinen, 48 år, är född i Helsingfors och har bott hela sitt liv i huvudstadsregionen. Hörselskadade lauri använde en FM-apparat som hjälpmedel under lek-

tionerna. Lauri studerade på grundmekanikerlinjen och blev färdig senaste jul. I vår började han som privatföretagare med startpeng. Detta år har Lauri kunnat verka vid Arlas lokalteter, men han vet inte hur fortsättningen blir. Cykelreparationsarbetet är säsongbetonat och det bekymrar Lauri. Han måste hitta på något annat arbete då det inte finns cykelreparationsjobb.

Marsch iväge!

Vårens riksomfattande rörelseevenemang, Naisten Kymppi, (Kvinnornas Tia) ordnades i Helsingfors den 26 maj. Händelsen lockade till sig över 18.000 spänstiga kvinnor från hela landet. Finlands Dövblinda rf. deltog i händelsen med ett 15 personers lag. Med var dövblinda, stödpersoner och anställda vid centralbyrån – gemensam signatur var den röda lippisen.

Naisten Kymppi började med sträckning, vilket skedde på olympiastadions gräsplan till åkompanjemang av medryckande musik. Helsingfors nya stadsdirektör Eva-Riitta Siitonen sände iväg kvinnorna.

Den tio kilometer långa promenadfärden rundade Tölövikens och slutade vid olympiastadions C-port. Vi gick förbi Borgbacken, genom Kaj-

saniemi-parken, vi gick förbi Finlandia-huset och Opera-huset. Vid färdleden fanns det ett otal servicepunkter, som serverade dricka åt törstiga. Färden löpte väl i pratets tecken. Då vi väl kommit fram bjöds vi på en lätt lunch, vilken vi avnjöt på satdions gräsmatta.

Deltagande i Naisten Kymppi var en del av vår förenings 25-års händelser.RK.

Vem tillhör pajazzo-markorna?

Hotar manne utländska penningautomatföretag framtiden för lilla Finlands handikapporganisationer? Kan pajazzospelaren också i fortsättningen lita på att hans markor går till gott ändamål eller exempelvis till dövblinda? Känslsprödet redogjorde saken.

PAF har nuförtiden ensamrätt till penningautomatverksamhet i Finland. Bara PAF får samla in medel från penningspel, såsom pajazzo och kasinospel. PAF har delat pengarna som bidrag till social- och hälsoorganisationer, bl.a. till Finlands Dövblinda rf. Enskilda har inte haft rätt att inneha penningspel och samla in inlutna medel åt sig själv.

Vissa utländska företagare har ändå besvärat sig vid EU angående PAF:s verksamhet. Enligt dem bryter Finland mot EU stadgarna, då endast PAF beviljas tillstånd. Enligt besvärarna har andra också rätt att idka penningspel. Om företagens besvär godkänns hotas social- och hälsoorganisationernas finansiering. Då får privata inhemska och utländska företagare idka penningspel. De önskar säkert inte dela med sig av sina medel till social- och hälsoorganisationerna.

Finländarna är för PAF

PAF:s ståndpunkt är klar: Enligt nuvarande lagstiftning hör vinsten av penning-automaterna till PAF:s ensamrätt. "Privatiseringen av penningspelen och dessutom inträde av utländska spelföretag skulle vara en förfärlig stöt för all frivillig organisationsverksamhet", säger PAF:s nya direktör Markku Ruohonen.

Enligt de förfrågningar som PAF gjort stöder både politikerna och vanliga finländska medborgare samma åsikt. Inställningen till penningspel och spel överlag är positiv i Finland. Delvis beror det på att man vet att medlen går till got ändamål eller för människornas väl. Bland de europeiska länderna går avkastningen i Finland till största delen till välgörande ändamål. "På basen av förfrågningar förhåller sig ca 80 % av finländarna synnerligen positivt till det nuvarande pen-

ningspelsystemet. I jämförelse med andra länder är inställningen t.o.m. rekordartat positiv", berättar PAF:s nya hjälpverksamhetsledare Hannu Salokorpi.

"Man känner kanske inte i detalj till PAF:s verksamhet, men huvudprinciperna är bekanta. Texten "för folkhälsan" som står på penningsautomatens sida är bekant för de flesta", säger Salokorpi.

"En enhetlig politisk opinion och en medborgaropinion är också den bästa tryggheten för att vårt system kan bevaras", säger verkställande direktören Ruohonen. Han påminner också organisationerna om vikten av att tänka på finanserna. Ibland verkar det som om organisationerna skulle anse, att PAF:s finansieringskanal skulle vara en självklar sak."

Hittills verkar det som om besväret i EU inte skulle gå igenom. Som orsak kan vara att det inte finns allmänna direktiv eller anvisningar för lagstiftningen om spelverksamhet i EU. Varje EU-stat har själv fått reglera sin penningspelverksamhet.

Arbetet fortsätter som vanligt

Slutgiltigt besked om besväret låter säkert vänta på sig länge. PAF och organisationerna kan säkert koncentrera sig på sitt eget arbete under tiden.

Hjälpverksamhetsledaren Salokorpi, som trätt i tjänst i juni, berättar att verksamheten fortsätter som vanligt enligt samma linje. Verksamheten har under årtiondenas lopp format sig enligt nuvarande modell och några stora förändringar är inte att vänta. 1990-talets nya ord är behärskad tillväxt: "PAF har en ofantlig mängd medhjälpare i sin verksamhet. Därför är det viktigt att vi idkar vår verksamhet behärskat och inte till vilket pris som helst." LE.

På Terve-SOS -mässan i Åbo

Hur många dövblinda finns det i Finland? Hur stor andel av dem är barn? Hur kommunicerar dövblinda? På dessa frågor fick vi ofta svara på Terve-SOS-mässan, som ordnades i Åbo mässcentrum. Finlands Dövblinda rf. förevisade sin verksamhet för personal inom social- och hälsovården, studerande samt andra intresserade.

Mässan, som hölls i tre dagar, ordnades i slutet av maj. Förbundets verksamhet samt dövblindefrågor i allmänhet väckte stort intresse bland mässbesökarna. Den nyckelring som vi delade ut vid vår förevisningsplats, emottogs av ett par tusen besökare. För det mesta stannade besökaren även upp och

ställde frågor om dövblindhet. Som förevisare fungerade Heli Kauppinen, som är klubbledare för Åbo dövblinda, informatör Liina Eloaho samt redaktör Rääli Karisaari. De delade flitigt ut förbundets broschyrer och det nyaste numret av Känfelsprötet. På video visades program om förbundets verksamhet samt om dövblindas kommunikation. Speciellt de avsnitt som berättade om hjälpmedel fick besökarna att stanna upp. Också de dövblindas vänverksamhet förevisades på mässan. Mässan visade sig också vara en bra plats att träffa samsarbetspartners, t.ex. representanter för andra organisationer. Vi utbytte de senaste nyheterna med bl.a. representanter från dövorganisationerna, Stakes, forsknings- och utbildningscentralen inom social- och hälsovården. Terve-SOS-mässan besöktes under de tre dagarna av ca. 13 000 besökare. Förevisare var ungefär 200. Bland annat Dövas Förbund och Förbundet för hörselvård var med med egna avdelningar. LE

Hjälpmedelsnyheter för dövblinda

På Terve-SOS 96-mässan förevisades det hjälpmedel, av vilka endel var bekanta från tidigare och andra nya på marknaden. Ulf Itäinen från Förbundet för Hörselvård

presenterade på sin avdelning, apparater som kunde vara till stor hjälp för dövblinda

Den alarmerande mobiltelefonen

Mobiltelefonen hör redan till var femte finländares utrustning. Benefon har utvecklat två mobiltelefonmodeller, till vilka en alarmfunktion är förenad. Till övrig utrustning motsvara dessa modeller Beta och Delta, Benefons standardmodeller.

-Telefonerna är ä,nade för till exempel åldringar, som bor ensamma och för handikappade samt för sådana personer, som till exempel på grund av sjukdomsattacker kan vara i behov av snabb hjälp. I telefonmodellen finns en knapp, som är förenad med Telesalarmservicecentral. När en person trycker på SOS-knappen i två sekunder, ger telefonen ett alarmmeddelande, som innehåller ett meddelande om telefonens ägare och hans/hennes hemadress. I SOS-centralen finns nyckeluppgifter om personen och på basen av dem sänder man hjälp åt personen.

Den trådlösa alarmapparaten Aviso

Den trådlösa alarmapparaten Aviso berättar tydligt för den hörselskadade om en person är på kommande när telefonen ringer. Installationen av alarmapparaten medför inga merkostnader och den fordrar inte några förfulande eller besvärli-

ga ledningar på väggarna. Till Aviso-alarmapparaten hör en sändare, som kopplar till elströmmen och är förenad med dörrklockan eller telefonen. Det behövs därtill en mottagare, som sätts i kontakten på samma sätt som telefonkontakten. Mottagaren känner igen t.ex. barngråt, telefonljud eller dörrklockans summer.

Mottagare kan installeras på olika ställen, t.ex. i köket, vardagsrummet eller i badrummet. När till exempel telefonen ringer, ger mottagaren signaler som påminner om snabba blytljus. Ljuset är så starkt, att en synskadad märker det väl. Identifieraren kostar ungefär 3 000 mark. Mottagarens pris är 8,70 mark per styck, och av dem behövs många, beroende på var personen rör sig. Förbundet för hörselvård och KL-support säljer Aviso och dess tillbehör. RK

Läsarnas post

Jubileumsåret – Åboklubbens förund- derliga år

Trevliga händelser sker detta år. Månne inte kärleken i oss börjar växa, om vi lite gnuddar ögonen, viftar med öronen, höjer våra vingar och kliar huden.

Allt detta är livets elixir eller kraft. Överallt tycks det finnas ny kraft. Kärleken återupplivas. Vi lär oss bry oss om varandra och värdesätter varandras beröring, eftersom vi längtar efter varandras närhet och hjälp. Ingen skall lämnas ensam.

I Åboklubben sker faktiskt allt möjligt. För alla väcks säkert tankar om allt möjligt. Heli med sina vänner, väcker nya tankar och blåser i nacken så att var och en vaknar. När vi går ett år framåt, är säkert depressionerna bortblåsta. Kärleken är uppbyggande och vacker. Likgiltighet är orsak till passivitet och depression. Vi får hoppas, att vårt lands ekonomi återhämtar sig och blir till vårt allas bästa.

Kära hjälpare

Lyckligtvis finns det de, som av egen vilja med öppna armar ser händelser i verkligheten och hjälper. Jag nedvärderar ingen handikappad, döv seende eller blind hörande. Jag tror att många ondgör sig över vårt öde, när vi har två sinnen skadade. Vi är tacksamma över den nästas kärlek, som endel människor har. de försöker hjälpa oss och föra informationen vidare.

I alla verksamheter uppstår situationer, som är svåra att bemästra. När man bemöts med en hjälpande förståelse, orkar man igen försöka. Tillsammans kan vi finna det rätta hjälpmedel, som vi kan ta oss fram med och upprätthålla kontakt. På detta sätt utvecklar vi samtidigt ny kraft. "Samarbete är kraft".

Det är en slogan som stämmer. Jag har drabbats av många sjukdomar samtidigt. Om ingen skulle ha märkt mig eller hört på mig, skulle jag inte ensam ha klarat mig. Lyckligtvis finns det de, som vill hjälpa. Sjukdomar tar på mina krafter. Passiviteten förskräcker, när allt avtar. Livet förlorar sin betydelse. Jag älskar er vänner, som har hjälpt mig att få hjälp. Hjälp finns när man hjälper! Ett tack till er! **Iris Alkio**

Den gamla kyrkan

I skogen står det gamla templet.
De gyllene korsen lyser i solens
ljus.

Stenväggarna trotsar tiden,
mossan och gräset smyckar dess
väggar.

Vid sjöstranden byggde folket en
gång
templet med de lysande korsen
till Herrens ära.

Ännu vandrar Herrens folk till sin
kyrka
förkunnande Herrens ära.

Det klara solljuset kastar skuggor
på väggar.

I kyrkans hägn sjunger folket sin
lovsång

Hilkka Nieminen

Med skjuts av banbässen till Varkaus

Vårmötet genomfördes denna
gång i rätt så fuktiga förhållanden,
när det regnade nästan varje dag.
Men det störde inte så mycket när
vi bytte tåg eller sprang från hus till
hus. Ärendena behandlades
lämpligt under dafens lopp och på
kvällen åt vi och polerade golv och
skosulorna. En rätt så noggrann
redogörelse över utlandsresorna
och kostnaderna för varje rep-
resentant framfördes.

Jag skulle nöja mig med slutsum-
man för resorna, för att jag vet, att
det är noggrannkontroll över re-
sorna. Det var en överraskning för
mig, att det ännu finns sådana
järnvägsspår, där man hör och
känner en gammeldags tågdunk.
En annan överraskning var, att
tåget drogs av en "banbäss", ett
lok där det fanns många vagn- och
växelpersonal. Jag bodde i samma
hus som en kusk. Vi hämtade på
natten vid tvåtiden från Äetsä stati-
on förvaringsvagnar, som godstå-
get hade lämnat dit.

– Lite humor också! "Bässen"
hämtade tomma sandvagnar till
stationen och SJ märkte dem med
bokstaven M. Stationschefen ropade
åt tågpersonalen genom fönst-

ret: "Kasta gummorna på sidospåret och ge dem en spark i ändan." Framför stationen gick två äldre damer. De fick bråttom iväg, då de trodde att man menade dem.

Risto Ruusunen

Erfarenheter och minnen från kursen i parkommunikation i Kiviranta

Det var den mest givande kursen, som mig veterligen har ordnats. Allt var så väl planerat, att inget negativt uppstod; förvånansvärt i positiv bemärkelse. Dragarna hade funnit varandra så att samarbetet fungerade klanderfritt. De hade planerat ett verkligt fint kursprogram; ett varmt tack till dem. Till programmet hörde parkommunikation, förståelse av kroppens språk och upfattandet av rytm.

Vi fick kunskap om andra kulturer av Jorke och Russ – Jorke är hemma ifrån Peru och Russ från England. Kursdeltagarna fick också bekanta sig med olika instrument och trummor genom att beröra dem. De fick även pröva sitt eget rytmisinne. Det visade sig, att fästän inte människan hör eller ser, så fungerar rytmisinet ändå. Det bjöads tillräckligt med mat åt alla och vi gick i bastu varje kväll. En kväll uppvärmdes vi strandbastun

och många slängde sitt vinterskåp i Pyhäjärvis vågor. Kursdeltagarna var av den åsikten, att dylika kurser i parkommunikation borde hållas åtminstone en gång i året. Vi fick positiva minnen av veckans program, av kurscentralen och av den goda omsorgen. Vi på kursen vill tacka er – Anna, Kaija, Kirsti, Merja, Riitta, Russ – för den fina tiden och för det program ni gjort. Vi önskar er en riktig varm sommar och nya bra kurser.

Vilho

Övertorneåborna Irja Rantatalo och Markku Tirronen har fått en flicka den 7.5.1996. Barnet är familjens fjärde. Flickebarnet vägde 2 390 gram och var 47 centimeter lång vid födseln. Hon hade redan två tänder när hon föddes.

Varmt tack till de dövblindas kringvandrande klubb i Lappland för ihågkomsten av min födelsedan den 29.3.1996. – Låderyggsäcken är verkligen behändig på uppköpsresor!

Marja Korteniemi

På de synskadades semestervecka

Vi hade i Tammerfors fått en inbjudan till en gemensam semestervecka på församlingens kurs- och semestercenter "Torpet" (Torppa). De dövas avdelning fick också en inbjudan, precis som vi dövblinda. Av oss dövblinda, för endast två med, Vieno Hyttinen och jag.

- Från Tammerfors centrumtorg förde beställningsbussen oss till det vackra "Torpets" centrum, som är beläget på gränsen mellan Tammerfors och Ylöjärvi. Vi var ca. 30 personer allt so allt, Vienos och min tolk samt de synskadades guider medräknade.

De synskadades diakonissa Tuula Laitinen med medhjälparna och gårdskarlarna önskade oss välkomna. "Torpet" är ett vackert och rymligt ställe. Där finns plats att härbärgera folk. Som en semesterplats för församlingens barn och unga är den synnerligen fungerande. Också nu var gårdsplanen till hälften fylld av skolbarn, när vi kom fram.

- Även för Vieno och mig var veckan synnerligen lyckad. Vi hade beställt tolkar i tid, så att kommunikationen fungerade även tillsammans med synskadade. Vädret var vackert hela veckan. Det fanns

mångenslags program för varje dag. På stranden, på ett vackert näs låg en utomhuskyrka. Många bänkar och ett stort träkors och en predikstol.

Under veckan hölls där en andakt, som hölls av Härmäla stadsdels kyrkoherre. Efter predikan läste jag upp min egen dikt "Den gamla kyrkan". Efter det stekte vi plättar och drack kaffe. Vi fick trevliga minnen av händelsen. Den andra gudstjänsten hölls i slutet av veckan, när kyrkoherren från Domkyrkoförsamlingen kom till stora salen för att hålla en lägergudstjänst och utdela nattvard. Jag blev förvånad, när jag märkte hur aktiva de synskadade är. De hade mycket program; det var pianospelning och sång, berättelser, diktuppläsning och humor. Alla var glada och vänliga åt oss dövblinda.

Till programmet hörde också en braskväll. Den stora brasan lyste starkt. Där grillade vi korv och drack kaffe. Programmet sköttes av pojklägrets ledare. Han var en riktig Lapplandsvän; han kunde joika och berätta historier. Det kändes alldeles som vi skulle ha varit i Lappland. Jag märkte också, att de synskadade hade en daglig läsestund som hölls av en medhjälpare. Boken som hon läste, var min senaste bok "Flickan i den gamla staden" (Tyttö vanhassa kaupungissa). Veckan lämnade kvar trevliga minnen hos mig och Vieno. **Hilkka Nieminen**

Med bowling i form

I Tavatehus ordnades en bowlingskurs för dövblinda på hösten -95. Kursen bestod av tre träningsgångar. Till varje sammanträde hörde bowlingsteori och kastövningar på bana. På kursen deltog allt som allt åtta dövblinda. Varje dövblind hade en tolk eller en stödperson med.

Till att börja med gick vi igenom hela bowlingshallen och bekantade oss med dess maskiner med tolken eller stödpersonen. I själva bowlingen hjälpte tolken eller stödpersonen bowlaren att hämta bollen, förflytta sig till kastplatsen, ha rätt riktning och rikta kaströrelssen. Tolken eller stödpersonen visade den dövblinda med händerna, vart bowlingklotet skall kastas. Efter detta koncentrerade sig den dövblinda och utförde sitt kast.

Tolken eller stödpersonen berättade hur klotet for på banan och vad kastresultatet blev. Kastresultaten varierade från floppar till striker. En humorist frågade, om bowlaren skall försvinna från platsen, om han inte får ner någon kägla i sin kastserie. Kursens dragare Jaakko Tiittanen svarade, att för skrivaren är uppgiften enkel, men bowlaren själv kan känna ångest över sitt

misslyckande. Åt de dövblinda som tecknar taktiliskt, berättades först träningens innehåll och först sedan tränade man att kasta. De döva som har synrester, kunde ta bättre fart. Som ett resultat av träningen, kunde även de som är helt dövblinda ta fart.

Bowling är en krävande men givande hobby. Ett problem för dövblinda kan vara bristen på tolktimmar. Med hjälp av stödpersoner, kan även denna hobby bli möjlig för stödpersoner. Tack till de dövblinda som var med, till tolkarna och till stödpersonerna!

Marjatta Puromäki

Känselsprödet 22.årgången, ISBN 0358-2280

Utgivare: Finlands Dövblinda rf., Nylandsgatan 28, 00120 Helsingfors. Telefon (90) 5495 350.

Chefredaktör: Liina Eloaho

Redaktör: Raili Karisaari.

Redaktionsråd: Eero Vartio, Martti Avila, Marja Heinonen, Anita Palo, Marja-Leena Roponen, Eila Särkimäki, Liina Eloaho, Raili Karisaari.

Årgång 150 mk. Tidningen utkommer 11 gånger om året med storskrift, punkter, som långsamt ljudband, som video samt i svenskspråkig översättning.